DISSERTATIONIS
De
CYMBALARIA

PROOEMIUM.

ANtiquiſſimum eſt ſtudium Botanicum, ſed diverſo nihilominus fine à ſui amatoribus excultum; videas enim hos quidem ſimplici aſpectu vel intuitu ſtirpium, atque eapropter etiam illarum Iconibus ac denominationibus contentos; alios verò ulterius progredientes, earumque culturam ſuis in Hortis proſequentes. Videas iterum, qui non niſi earum uſui plus minus ſalutari examinando, explorandove ſunt intenti; alios præterea, qui cùm inſignem diverſitatem Herbarum obſervarent, in eo deſudârunt maximè, ut illas in certas Claſſes, Genera ac Species dividerent, hujusque digeſtionis fontes modò ex Foliis, modò ex Floribus, modò denique ex Fructificatione & Seminibus deducerent. Omnes procul dubio ſuas meruere laudes, ſed ii tamen nobis quidem videntur reliquis præferendi, qui ad publicam utilitatem Studium illud ſimul accommodârunt, quique eapropter non ſolùm externam

Botanices Studium diverſimodè excultum.

Plantarum diviſio in Claſſes.

Qui Botanici reliquis præferendi.

qualiumcunque Plantarum ſtructuram, faciem, conformationem, magnitudinem, colorem, odorem, ſaporem, quoad omnes ſuas partes deſcribere, ſed & ad interiora magis earundem penetrare, Reſolutiones chymicas aut pharmaceuticas inſtituere, atque ſic tandem ipſarum ἐνέργεια in corpore noſtro explorare, vel ad uſum qualemcunque humanum trahere laborârunt. Ac ſanè heic campum quis habet ampliſſimum inquirendi diligenter, ruſpandi atque detegendi mille milleque Plantarum vires nondum hucusque cognitas; etſi enim primo ſtatim intuitu magnas inveniat difficultates ad talem ſcopum attingendum, deſperare tamen neutiquam debet, dum media adhibet neceſſaria. Liceat hinc nobis talia mente attentâ conſiderantibus, ad eorum, qui huic laudabili hucusque propoſito inſtiterunt, imitationem ſpecimen quoddam commentationis de *Cymbalariâ*, Herbâ illâ in Officinis pharmaceuticis hactenus ignotâ atque inuſitatâ, in medium proferre, ac ejus, quantum fieri à nobis poterat, adcuratam, quoad externa & interna deſcriptionem, vires atque uſum in quibusdam morbis ſalutarem tradere. Præſtet DEUS Opt. Max. ſucceſſum felicem, Lector autem benevolus noſtros qualescunque conatus æqui boniqúe conſulat, ac errores hinc inde forſan commiſſos ſuâ benignitate haud gravatim corrigat.

Plura in Plantis detegenda reſtant.

CYMBA-

CYMBALARIA.

THESIS I.

Cymbalariam à Cymbalo forsan sed nescio cur dictam, Tournefortius Hodiernorum Botano-philorum facilè Princeps, ad Plantas retulit *Flore* gaudentes monopetalo, anomalo, tubulato &c. atque

Cymbalariæ etymologia obscura.

que sub *Linariarum* genere collocavit, characteristicas ejus notas statuens, *Florem* monopetalum, anomalum, personatum, posterius in caudam desinentem, anterius in duo labia, quorum superius bifariam vel multifariam, inferius autem trifariam secatur, divisum; è cujus Calyce surgat *Pistillum*, posticæ Floris parti adinstar clavi infixum, quod deinde abeat in *Fructum* seu *Testam* subrotundam, septo intermedio, in duo loculamenta, diversimodè rumpi consueta, divisam, *Seminibusque* fœtam, modò compressis & marginatis, modò angulatis & subrotundis, placentæ affixis. Robertus Morisonus *Histor. Plant. Universs. Part. II. Sect. V. cap.* 10. *p.* 503. similiter ad Plantas monopetalas, bicapsulares, Floribus rictu anterius & calcari posterius donatis, Semine exiguo rotundo, Folio glabro præditas retulit. *Excellentiss.* autem Rivinus, *Medicinæ Profess. in Academ. Lipsiens. Celeberrimus*, sub *Cymbalariæ* titulo eam jungit Plantis Flore irregulari, monopetalo, clauso & labiato præditis, ac *Semina* ferentibus in pericarpio membranaceo bicapsulari. Atque hinc Planta hæc, si spectemus nunc *Synonyma*, est *Linaria hederaceo folio glabro seu Cymbalaria vulgaris*, Tournef. *Linaria folio glabro subrotundo*, *Hederæ folio Clematitis*, Morison. *Linaria Cymbalaria dicta*, Joh. Raii. *Cymbalaria*, Matth. Lugd. Cæs. Rivin. Cast. C. Bauh. *Cymbalaria vulgaris*, Lacun. *Cymbalaria Italica hederaceo folio*, ad Obs. Icon. Lob. *Cymbalaria foliis hederaceis flore cæruleo*, Eyst. *Cymbalaria floscul is purpurascentibus*, J. B. Chabr. *Cymbalaria Italica*, Gerard. *Italica hederacea*, Parkinson. *Cymbalaria flore ex purpureo albicante & luteo variegato, Folio Hepaticæ repente*,

J. H.

Nota characteristica ex Tournefortio.

Morisono.

Rivino.

Synonyma.

J. H. Heucheri. *German.* Zymbal-Kraut / Kriechend Nabelkraut. Fabius Columna *Cotyledonem* 2. *Dioscoridis* sive *Telephium*, *Crassulam* aut *Fabariam*, pro verâ *Cymbalariâ* adgnoscit, quòd ejus Folia suâ figurâ oblongâ tantillumq; cavâ, veluti Cymbam navigatoriam sive piscatoriam referant magis quàm nostræ Cymbalariæ hederacea folia; unde ab aliis Κυμβάλιον, *Cymbalium* quoque vocata fuit. Cur autem Lonicerus in suo *Herbario* hanc Plantam nuncupaverit *Umbilicum Veneris* & quidem *Officinarum*, profectò non assequimur, cùm in Officinis pharmaceuticis hactenus locum non habuerit.

II. E quibus patet, Herbam hanc ab hodiernis plerisque Botanicis, quos inter etiam Viri Celeb. *Paulus Hermannus* atque *Hermannus Boerhaave*, Botanici Lugduno-Bat. existunt, ad *Linariæ* speciem referri, *Clariß.* autem Joh. Henr. Heucherus, *Prof. Botan. Witteberg. exactissimus*, *in Horti Witteberg. Medici Novis Provent. p. m.* 57. aliam sententiam fovet, dum ita inter alia scribit: *quoniam & modus crescendi à Linariâ diversus est*, in Cmybalariâ, *cùm* hæc *nunquam erigatur sed procumbat penitus, & conceptaculum Seminis diversum habeat, est enim quamvis bipartitum, tamen aliter conformatum, rotundum magis, quodque maturum non debiscit per modum Linariæ, idcirco à Clarissimo* Rivino *jure optimo, evitandæ confusionis gratiâ, à Linariâ distinguitur.* *Linariarum Classi asseritur.*

III. Crescit autem *Cymbalaria* in murorum rimis madefieri solitis sive humidis è *Radicibus* copiosis, albicantibus, fibrosis, tenuibus, oblongis, lævibus, teneris atque succo turgidis. Ex his dein pendulas evibrat fibras, è viridi purpurascentes, te- *Crescendi modus. Radices.*

Caulículi. retes glabras, longas, nervo albicante, in quibusdam locis pauliſper lignoſo, quem facilè ſtringendo linquit ſucculentus cortex, farctas, multiplici amplexu ſibi invicem inſtar Convolvuli intortas, diverſimodè varias emittendo fibrillas, è quibus *Folia* conſpiciuntur longis appenſa pediculis, hederacea, anguloſa, unciam circiter longa, plus minusve lata, in tria quaſi ſegmenta diviſa, pinguia, tenera, ſucco aquoſo multo turgida, ſuperius lætè atro-virentia & ſplendentia, inferius tenui pellucidâ pelliculâ facilè ſeparabili ac purpuraſcente, nitenteq; Cyclaminis inſtar obducta, intus pallidè virentia, veſiculis aut cellulis pluribus, viridanti ſucco turgentibus, (armatis vel etiam ferè nudis oculis conſpicundis) prædita: ad exortum verò pediculorum, quibus folia hærent, tortiles exſurgunt alii pediculi, tenuiores, oblongi, teretes, quibus *Floſculi* inſident monopetali, anomali, perſonati, poſterius calcari exiguo purpureo donati, anterius purpuraſcentes, rictu pallido conſpicui, in duo labia diviſi, quorum ſuperius bifariam venulis intercurrentibus cæruleis diſtinctum, inferius autem introrſum in floris cavitate crocato villo conſpicuum trifariam ſecatur. Medium Floris occupant *Stamina* quaterna, oblonga, albicantia, tenera, apicibus pallidioribus polline digitos imbuentibus dotata. Flori verò ſubjicitur purpuraſcens *Calyx* in quinque exigua petala, quibus florem inferius amplectitur, pulchrè diſtinctus, è cujus medio aſſurgens albicans *Piſtillum* poſticæ Floris parti ad inſtar clavi infixum deſinit, floſculis evanidis, in *Fructum* ſeu *Teſtam* globoſam ex purpureo viridantem, verrucoſam, bicapſularem, in duo loculamen-

Folia.

Floſculi.

Stamina.

Calyx.

Piſtillum.

Fructus teſtaceus.

ſamenta ſepto intermedio diſtinctam, in quibus *Semina* continentur parva, modò ſubrotunda, modò marginata anguloſa ac criſpa, hinc inde ad latera ſepti & membranæ exterius cingentis, tenuibus fibrillis adhærentia ac inde nutrita, quæ dein per maturitatem nigricantia evadunt, ac ultrò erumpere ſolent. *Semina.*

Naſcitur in antiquis uliginoſisque ædificiorum muris, parietibus atque maceriis. Hic Baſileæ hinc inde copioſè reperitur, & præcipuè in ipſa Urbe, ubi muros foſſarum interiorum magna in quantitate coronat, ac per totam ferè Æſtatem & Autumnum usque in Hyemem floſculos profert. *Locus natalis*

IV. Circa ſingularum verò recenſitarum Herbæ noſtræ partium Colorem, Saporem & Odorem in ſpecie hæc tenenda ſunt: *Radix* nimirum ſucculenta alba eſt, & *ſaporem* habet blandum, guſtu primo ſubdulcem, relictâ tamen poſt ſe leni amaritudine herbaceâ. *Folia* ſupernè gaudent *colore* atro-virenti, inferius autem *Cyclaminis* inſtar purpuraſcente, & *ſapore* ſunt prædita obſcurè amaro cum adſtrictione aliquâ. *Caulis* ex viridi purpureus à Foliis ratione *ſaporis* nullo alio modo diſtinctus eſt, quàm quòd illum apertius adhuc amaricantem præbeat. *Flos* variegatis *coloribus* eſt ornatus, ut ex ejus deſcriptione ſuperius traditâ videre eſt, convenit autem quoad *ſaporem* cum Radice, niſi quòd adhuc blandius papillas guſtatorias afficiat. *Fructus* ex purpureo virideſcens ratione *ſaporis* Radici ſimiliter reſpondet. Denique *Semen* maturum nigricante præditum eſt colore, & ſapore gaudet amariuſculo adſtrictivo. *Odorem* omnes hæ partes eundem ſpirant, videlicet ſatis fortem herbaceum. *Color, Sapor & Odor partium*

V. At-

Cymbalariæ partes elementares.

V. Atque hæ fuerunt *Cymbalariæ* partes visibiles & organicæ, quas olim dissimilares nuncupare consueverunt; elementares nunc aut similares, subinde invisibiles quòd concernit, eæ partim per se, ac simplici præparatione, partim Resolutione chymico-pharmaceuticâ cognoscendæ præbentur. Exsiccatio certè recentis Herbæ, copia Aquæ ex eâ destillatæ, quantitas Succi expressi, ejusque inspissatio apertè nobis demonstrant, illam maximâ ex parte constare particulis *aqueis*, tantillum *mucilaginosis* & *nitrosis*. Sapor dein parum amaricans, ac ejus vis qualiscunque traumatica particulas nonnullas alcalino-terrestres; Sal verò, quod inde elicitur lixivioſum, salino-alcalinas; tandem ex eâ destillatâ prodiens Oleum empyreumaticum, non secus atque ejusdem siccatæ combustio præsentes quasdam sulphureo-oleosas Plantæ huic inesse; sed aquosas tamen reliquis omnibus maximè præponderare ostendit. Hæc autem omnia è qualitatibus mox ordine narrandorum Præparatorum clarius eluceſcent.

Ejus Pulvis.

VI. Itaque nunc perlustrabimus sigillatim ea omnia, quæ ex *Cymbalariâ* tam Galenicè quàm Chymicè pro posse & nôsse elaborare ac præparare datâ operâ potuimus. Ubi sese primùm offert *Pulvis*, ad quem conficiendum exsiccavimus Herbæ recentis uncias tres, indeque post exsiccationem nonnisi tres drachmas obtinuimus, quas dein pulverisavimus, sicque *Pulvis* evasit colore quidem virente imbutus, sapore autem salso amaricante, non tamen ingrato, odoreque ut aliâs Herba recens habet proprio, sed non adeo forti instructus: quæ omnia profectò sufficienter & clarè præsentiam non tantùm copiæ parti-

particularum aquoso-nitrosarum, sed & quarundam sulphureo-salino-terrestrium indigitant.

VII. *Succum* si consideramus *Cymbalariæ*, is adeo copiosus è succulentâ hâc Herbâ exprimi potest, ut ex illius optimè incisæ & contusæ libris duabus obtinuerimus libram integram *Succi* atro-viridiusculi, qui odore gaudebat herbaceo, atque sapore amariusculo leniter adstrictivo præditus à nobis deprehendebatur. *Succus expressus.*

VIII. *Succum* deinceps eundem ex Herbâ recenti, expressum & *Albumine ovorum* clarificatum sive depuratum, ad *Syrupum* inde conficiendum sumpsimus, admistoque æquali pondere *Sacchari albi* super lenem ignem Carbonum paulatim coximus, donec *Syrupi* consistentiam solitam obtinebamus; sic autem evasit *Syrupus* coloris punicei, saporis planè dulcis aquosi, ad traumaticos Syrupos accedentis, odoris herbacei fracti; qui cochleatim ad temperandam humorum acrimoniam hauriri potest. *Syrupus.*

IX. Cùm porrò crederemus, aliis etiam sub formis non incommodè aut inutiliter assumi posse *Cymbalariam*, in *Conservæ* formam simul ipsius Folia redegimus, utpote quam jam ante complures annos, notante *diligentissimo Britannorum Scriptore Botanico*, Johanne Rajo, Anglis suis Acetariorum loco, quibus assueti non essent, usurpandam commendaverat Johannes Parkinsonus, *Londinensis*, *Pharmacopœus Regius*: ℞. *Fol. Cymbalar. recent. opt. à stipitibus mundat. part. j. incidantur tenuissimè & conquassentur in mortario lapideo ad pultis formam, postea admisce Sacch. alb. pulveris. part. ij. quibus optimè subactis evadit* Conserva *pallidè virides cens*, cæterum ab Herbâ *Conserva.*

recenti contusâ quoad saporem non diversa, nisi quòd sit dulcificata.

Essentia. X. Paravimus etiam ex Cymbalariâ *Essentiam*, odoris haud injucundi, saporis salsi penetrantis, sequenti modo: ℞. *Herb. Cymbalar. siccat.* ʒij. *Incisis minutim affunde Spirit. Vini rectif.* ℥viij, *simul admisce salis Tartari* ʒij, *stent in loco calido per aliquot dies, dein expressa Essentia filtretur, cui filtratæ postea injiciatur Salis Cymbalar.* ℈j. *& sic denuo in loco calido usque ad dissolutionem Salis servetur, quæ ita circulata usui reponatur.* Extemporanea autem conficitur *Essentia Cymbalariæ*, (priori si non prævalens, certè viribus non cedens) ex dissolutione ipsius *Extracti v.g.* ʒj. *in Spir. Vin. rectificatiß.* ʒj. quæ solutio *Essentiæ* vicem egregiè præstat, atque ad 30. pluresve guttas commodè propinari potest, efficaciter in Vulneribus & Ulceribus mundificandis, & ad consolidationem promovendis operans.

Extractum. XI. Elegantissimum enim Cymbalaria præbet *Extractum*, coloris nigricantis, saporis amari non tamen ingrati; licet illud exiguâ quantitate obtineri possit, dum ex ʒij. Succi depurati vix ʒj. *Extracti* impetratur. Modum autem ejus parandi observavimus ordinarium in hoc genere Remediorum, videlicet sumpsimus Herbam recentem, quam incidimus, conquassavimus, expressioneque factâ in Succum redegimus; Succum dein hunc à crassamentis terrestribus per clarificationem, cum Albumine ovorum institutam, probè mundavimus, ac deinceps ad Mellis consistentiam in Cucurbitâ vitreâ, superimposito alembico, in Balneo arenæ inspissavimus, atque sic habuimus *Extractum Cymbalariæ* ad Pilulas

Traumatici. trauma-

traumaticas perquam utile. Succi illius depurationem alio quoque modo, quàm per Albumen ovorum aliâs instituere solemus; nimirum Succum expressum ollæ incrustatæ infundimus, operculo arctè tegimus, junctûras probè lutamus, ne quid facilè exspirare queat, dein ollam Clibano, post extractum Panem, adhuc calenti immittimus, per trihorium ibi relinquimus, hinc eximimus, refrigerari permittimus, ac demum remoto cautè operculo Succum probè depuratam decantamus, relicto in ollæ fundo crassamento terrestri atque impuro.

Magisterium.

XII. Ex Cymbalariâ quoque *Pulverem* alium curiosè magis quàm utiliter præcipitationis ope Chymici parare docent, nomine *Magisterii* venientem. Modum elaborandi hunc observare potes: Foliis *Cymbalariæ* recenter incisis & optimè contusis admisce Cinerum clavellatorum vel Salis Tartari q. v. coque cum s. q. Aquæ simpl. per dimidiam horam, postea Mixturam filtra, & solutionem Aluminis infunde, sic præcipitabitur in vasis fundum *Pulvis*, Aquâ simplici calidâ edulcorandus, atque exsiccandus. Obtinebis ita ex Foliorum libra medicâ duodecim unciarum vix duas drachmas Magisterii pallido-virentis, saporis terrei, odoris nullius.

Destillatio.

XIII. Neque verò sufficit nobis simpliciter quædam ex hac Plantâ elaborâsse, quin placuit insuper ad meliorem virium ejus indagationem, atque particularum elementalium meliorem adhuc detectionem specialius eam examinare, Chymicamque analysin instituere. Hunc itaque in finem recepimus Herb. recent. Cymbalariæ optimè incisæ & contusæ ℔viij, cucurbitæ vitreæ indidimus, ac sine additione

Per Balneum Mar. ex Maris Balneo ſ. a. usque ad ſiccitatem deſtillavimus, donec videlicet nihil amplius planè efflueret, ſicque obtinuimus ferè ℥vj. Liquoris clariſſimi, limpidiſſimi, omnis odoris & ſaporis empyreumatici expertis, leniter tamen adſtringentis, cum juncto ſimul odore blandè penetrante.

Per Arenam. XIV. *Deſtillatione* autem ex *MBalneo* exiſtente nimis laboriosâ, alteram, quæ per *Arenam* contingit, inſtituere voluimus, eâque experturi, num Cymbalaria contusa ac per multos dies fermentata ſpiritum exhiberet, nec ne? Verùm ſpe noſtrâ fruſtrati

Per fermentationem nihil obtinetur. ſumus, dum Liquor ex deſtillatione fermentatæ Herbæ prodiens ab aquâ ex eâdem recenti deſtillatâ non multum differebat, ideoque Spiritûs appellationem minimè merebatur. Idem etiam experimentum ſpem nobis omnem eripuit acquirendi Sal aliquod volatile, etenim tales Spiritus communiter nihil aliud ſunt, quàm Sal volatile in Phlegmate diſſolutum; cùm igitur nullos Spiritus prolicere datum fuit, neque Sal volatile illos conficiens inde expectare licuit.

Tentamen Salis obtinendi volatilis. XV. Hoc tamen non obſtante tentare nihilominus voluimus, annon vel tantillum *Salis volatilis* ex Cymbalaria elicere poſſemus? Itaque Remanentiam illam ab Aquâ ex Maris Balneo deſtillatâ in Cucurbitæ fundo relictam aperto igne, ex Retortâ lutatâ deſtillavimus, usque ad omnis humiditatis expulſionem, ſicque obtinuimus, nullo planè nec ad latera

Fruſtraneum. nec in fundo apparente Sale volatili, Olei fœtidi ʒvj. & Liquoris empyreumatici ℥xij. ex flavo rubeſcentis, qui odore fœtido, nidoroſo & ſapore amaro nauſeabundo præditus erat.

XVI. Nul-

XVI. Nullo proin ſic impetrato Sale volatili, ad eliciendum è Cymbalariâ *Sal fixum* nos accinximus, viſuri, quanam in quantitate illud obtinere & colligere poſſemus: atque hunc in finem Remanentiam illam aduſtam, à Liquore & Oleo empyreumatico in Retortâ relictam, usque ad incinerationem calcinavimus, ſicque Cinerum ℥ij & ʒij. obtinuimus, è quibus poſt elixiviationem cum ſ. q. Aquæ fontanæ præſtitam, ſubſecutamque filtrationem & evaporationem, extraximus Salis fixi puriſſimi ℈vjß. Ad examinandam hinc illorum opinionem, qui putant ex Herba recenti plus hujus Salis elici poſſe, quàm ex Herba ſicca, inſtituimus utrumque experimentum; ad quorum prius recepimus Herbæ recentis ℔iv. quæ combuſtæ dederunt Cinerum ℥ij. atque ex his dein acquiſivimus ſalis fixi puriſſimi ℈ij. gran. v. Ad alterum exſiccavimus ℔iv. Herbæ recentis, quæ ſiccatæ non niſi ſex uncias denuo ponderârunt, ac dein combuſtæ Cinerum unciam unam cum dimidia exhibuerunt, è quibus poſtea Salis fixi puriſſimi ℈ij. extraximus. Unde manifeſtum redditur, parvi eſſe momenti hanc differentiam, minusque proin æſtimandam; cùm leviuſculum ac inſenſibile quoddam accidens in præparatione *Salis fixi* ex *Herbâ ſiccâ*, facilè deperdere potuerit illa quinque grana, quibus pondere ſuo prævaluit *Sal* ex *Herbâ recenti* paratum. Licèt, ſi calculum inſtituamus, in priore experimento Cinerum uncia dimidia exhibuerit Salis grana undecim cum quarta inſuper parte uniusgrani: in poſteriore autem experimento uncia dimidia Cinerum dederit Salis grana tredecim cum triente: ut hinc concludendum ſit, in priore experimento

Sal fixum.

Ex Herbâ recenti.

Et ſiccatâ.

per violentam forsan magis ignis torturam salis illius quædam grana deperdita esse. Quicquid verò horum sit, *Sal* istud *lixivioſum* ritè præparatum, eleganti colore albo præditum evadit, atque sapore gaudet blandè salso; cujus particulæ per microscopium visæ & consideratæ apparent porosæ obtusangulæ; ut proin ex hoc phænomeno rationem haud vanam deducere liceat, ob quam Sal istud usum habeat maximè laudabilem, atque insigni efficaciâ & virtute polleat incidendi, attenuandi, absorbendi, invertendi, præcipitandi &c.

Salis istius figura.

Efficacia.

Analysis Herbæ per putrefactionem.

XVII. His peractis etiam analysin Plantæ hujus putrefactæ suscipere voluimus, sed quacunque adhibitâ arte & encheiresi putrefactionem obtinere debitam nescivimus, qualis quidem deinceps ex voto nostro sub destillationis processu Spiritum, Sal volatile aut Quintam Essentiam exhibuisset. Abiit enim hoc modo Planta non nisi in aquosas maximè & terrestres particulas, sulphureo-spirituoso-salinis nullis, vel pauciſſimis, quæ nares adstantium ferirent, apparentibus: unde etiam destillationem ex totaliter putrefactâ Herbâ supervacaneam censuimus.

Evanida.

Cymbalaria virtutes.

XVIII. Præmissâ sic *Cymbalariæ* qualicunq; resolutione, expositisque variis illius præparationibus, proximum nunc est, ut virtutes quoque ipsius specialiores enarremus; hoc verò vel eapropter arduum ac difficile est, quòd in Usum hæc Planta Medicum, hucusque rarius fuerit tracta, utcunque Lonicerus eam *Umbilicum Veneris officinarum*, quasi in Officinis pharmaceuticis expetitam aut usitatam nuncupaverit. Liceat tamen cogitata qualiacunque nostra circa Plantæ hujus utilitatem non penitus

penitus contemnendam in apricum proferre. Primò itaque ex superioribus jam patet, *Cymbalariam recentem* constare particulis copiosis aqueis, tantillum mucilaginosis, quibus pleræque aliâs Herbæ emollientes gaudent; unde parùm à vero nos abluturos credimus, si Vires ipsi, facultatemque tribuamus attenuandi & emolliendi, quæ videlicet moleculis sive corpusculis suis aquosis fibras nimis strictas laxare, & quicquid in corpore nostro præternaturaliter induruit, mollius atque flexilius reddere valeat. Sapor autem Herbæ siccatæ leniter amaricans ac blandè adstrictivus, cùm indigitet, terrestres particulas non sine consortio quarundam salino alcalinarum & sulphurearum ei inesse, judicare vel suspicari saltem facit, ipsam *Virtute* aliquâ pollere *traumaticâ*, quâ quidem corpuscula heterogenea invertendo, absorbendo, extergendo, tandemque leniter adstringendo, Vulnera, Ulceraque mundificare & consolidare apta sit. Insuper tamen etiam ratione salis alcalini, si velis, blandè volatilis, utut perpauci, inter Herbas *aperientes*, ac *incidentes* nostram *Cymbalariam* referimus, quæ videlicet obstructiones nondum scirrhosas resolvat, atque sic in incipiente *Atrophiâ*, aliisque *Affectibus Mesenterii*, *Splenis*, *Hepatis* ac *Pulmonis* nondum desperatis vel consummatis utilis esse queat. Inprimis autem Herbam *siccam* præ *recenti* tales effectus præstare existimamus, quoniam *siccata* particulis suis aqueis, salsarum ac incidentium molecularum vim infrigentibus, destituitur: à *recenti* autem maximeque succulentâ tali Herbâ ejusmodi aperientes ac deobstruentes virtutes, tam promtè, tamque certò & feliciter expectari minimè possunt.

Attenuandi. emolliendi.

Detergendi. Consolidandi.

Aperiendi, incidendi.

Deobstruendi.

Herba sicca efficacia.

XIX.

Ejus Vſus. XIX. Ad iſtos autem effectus variis in Morbis expediendos, diverſas quoque *Cymbalaria* ſubit Medicaminum formas aut ſpecies. Ante omnia igitur *In Balneis.* *externè* quidem cum fructu *Balneis Aquæ dulcis* *Ad Nephritidem.* imiſſam audivimus in *Nephritide*, *Calculo*, *Sabulo Mucove Renum* aut *Veſicæ* extergendo, *Partu* facilitan- *Partum difficilem.* do, *Hæmorrhoidibus cœcis*, atque dolorem ardentem *Hæmorrhoidei.* excitantibus, demulcendis, v. gr.

℞. *Herb. recent. Cymbalar.* mx.
Malv.
Parietar.
Flor. Chamom. aa. miij.
Inciſa includantur ſacco, qui Aquæ fluviatili incoquitur pro Balneo, cui per unam alteramve horam Æger inſidebit quotidie.

In Clyſmatibus. Pari modo *Clysmata* ingredi poteſt emollientia, extergentia, paregorica, ſequenti vel ſimili modo: v. gr.

℞. *Herb. rec. aut ſicc. Cymbalar.* mij.
Malv.
Parietar.
Flor. Melilot.
Verbaſc. aa. mj.
Sem. Cumin.
Lini aa. ʒß.
Inciſ. & contuſ. coque in ſ. q. Aqu. fontan. In colatur. ℔j. *diſſolve*
Mell. mercurial. ʒj.
Ol. Lilior. alb. ʒij.
Salis commun. ʒj.
M. F. Clyſma tepidè injiciendum.

Ad

Ad *Hæmorrhoides cœcas* ardentes ac dolentes Herba recens, cum vel ſine *Foliis* recentibus Querc⁊s contuſa & applicata ſæpius anodynam vim egregiè exercet. Idem præſtat, ſi *Succus* ex eadem *expreſſus* cum *Aqu. Roſar. albar.* & *Tutiâ* vel *Antimonio diaph.* permiſtus tepidè ſæpius cum linteis applicetur, inprimis ubi *Albumen ovorum* adhuc ſociatum fuerit. Porrò *Herba recens* parum ſiccata, dein contuſa, ac Fronti vel Capitis vertici ſæpius appoſita *Cephalalgiam*, à causa calida vel humore acri oriundam, compeſcere vel diſſipare valet. Si quis etiam *Herbæ* hujus *folia* recentia contuſa, atque in *Cataplaſmatis* formam redacta cum *Rubricæ fabrilis*, aut *Boli communis* & *Malicorii Pulvere*, addito ſimiliter *ovorum Albumine* miſceat, hinc *Stupæ* craſſius imponat, partibusque ſanguinem nimium fundentibus, verb. gr. *Hæmorrhoidibus* copioſè admodum *fluentibus* imponat, *Hæmorrhagiam* feliciter ſedari notabit.

Hæmorrhagiam

In Epithematibus.

Ad Cephalalgiam.

In Cataplaſmate.

Ad Hæmorrhagiam.

XX. Neque tamen *externè* tantùm ſalutarem effectum præſtare valet hæc Planta, ſed *intus* quoque in variis Morbis debellandis utilitatem non contemnendam habere experientia docet, utpote quæ virtute ſuâ diluente atque extergente blandè ſalia Maſſæ ſanguineæ copioſiora, acida & auſtera, multum infringere, atque per varias ſecretionum vias abducere valet. Hinc *recens* quidem in *Juſculis* cum *Chærefolio*, *Endiviâ*, *Lactucâ*, *Taraxaco*, *Acetoſâ*, ad *æſtus febriles* reſtinguendos, ſanguinisque particularum motum placidiorem ac naturalem revocandum, *Renes* atque *Veſicam* extergendam, ac à Muco vel Sabulo liberandam, *Ulcerum*, *Vulnerumque* acidum deſtruendum, *Viſcerum obſtructiones* quales-

Uſus in ternis Cymbalariæ.

In Juſculis.

Ad Febriles æſtus.

Vitia Renum ac Veſicæ. Viſcera, Vuln. Obſtructiones.

 cunque

cunque expediendas, similesque alios effectus morbosos feliciter debellandos non sine fructu usurpabitur. *Siccata* autem vel in *Decocto* cum aliis plantis traumaticis adhibita aperiendi, absorbendi, detergendi atque consolidationem promovendi virtute haud caret: vel instar *Foliorum Theé* sola, aut aliis quoque sociata, in prædictis Ægritudinibus salutarem Potum exhibet; præcipuè etiam cum *Anserinâ* usurpata *Fluorem Mulierum album* paulatim minuit, tandemque planè compescit, si diu satis in usum vocata, atque simul *Extractum* ejus in Pilulis sequenti modo sumtum fuerit:

In Decoctis.

Infusis.

Ad Fluorem album.

Extractum.

℞. *Extract. Cymbalar.* ʒiiß.
Diaphor. Zial. ʒj.
Succin. flav. vel alb. ppt. ʒß.
Essent. Zedoar. q. s.
Misc. Fiant Pilulæ ex ʒj. *numero* 40. *quæ conspersæ Pulvere Cinam. dentur ad scat.*
Dosis mane ac vesp. duodecim vel quindecim.

In Acetariis.

Quin recentem Herbam *Cymbalariæ* felici cum successu ad eundem *Fluorem album* in Acetariis sub initium cœnæ quotidie comestam maximè prodesse *Celebris* P. Andr. Matthiolus testatur, *Commentar. in Libr.* iv. *Discorid. p. m.* 788. Denique siccata atque in *Pulverem* subtilissimum redacta hæc Planta, *Atrophiâ* laborantibus Pueris & Infantibus felici cum successu ad octo, decem plurave grana quotidie bis vel ter in *Lacte*, vel *Infuso Theé*, aut alio vehiculo data fuit, & quidem nunc sola, ubi alvus quotidie esset satis libera, nunc etiam cum aliis permista; sic enim *Pulveres* aliquando compositi *antatrophi* parantur valdè efficaces, sequentem aut similem in modum:

In Pulvere, ad Atrophiam.

℞. *Rad.*

℞. *Rad. Carlin.*
Ebor. phil. ppt. aa. ʒiij.
Diaph. Pruial. ʒiß.
Fol. Cymbalar. ʒiiß.
Sem. Anis. ʒj.
Cinam. elect. ʒß.
Sacch. cand. alb. ℥j.
Misc. fiat Pulv. subt. detur ad scat. Dosis ℈j. *ad* ʒß. *vel* ℈ij.

Vel ℞. *Folior. Cymbalar.* ʒiij.
Trichoman.
Pilosell. aa. ʒj.
Rad. Ireos flor. ʒiß.
C. C. phil. ppt.
Bol. Basil. ppt. aa. ℥ß.
Cis volat. Fuligin. puriß. ʒß.
Sem. Fœnic. ʒj.
Sacch. cand. alb. ℥iß.
Misc. fiat Pulv. subt. detur ad scat.
Dosis ut suprà.

Vel ℞. *Folior. Cymbalar.* ℥ß.
Rut. murar. ʒij.
Sem. Violar. ʒiiß.
Fœnic. ʒiß.
Specif. stom. Poter. ʒij.
Spod. ex Ebor. ppt. ℥ß.
Rad. Zedoar. ℈ij.
Sacch. cand. alb. ℥ij.
Misc. fiat Pulv. subt. detur ad scat.
Dosis ut suprà.

Ejus-

Ejusmodi *Pulveribus* autem subinde blanda *purgantia* intercalari debent, ut eorum vi pituitosi & crudi humores viscidi, *Atrophiam* foventes, è corpore eliminentur; huncque in finem nunc *Infusum Fol. Theé* ac *Senæ* cum *Semine Anisi*, nunc *Trochisci hermetici Cretæ* aut *Zvingeri*, nunc *Pulvis folior. Senæ* cum prædictis *Pulveribus antihecticis* sive *antatrophis* mistus exhiberi potest. Atque hæc Speciminis loco sufficiant, sequuturâ forsan ulteriore experientiâ augmentum non contemnendum impetratura, si modò id SUMMO placebit Animæ Corporisque ARCHIATRO, cui sit Laus & Gloria in omnem æternitatem.

COROL.